

Dkt. Robert Vannoy, Wafalme, Hotuba ya 7

© 2012, Dkt. Robert Vannoy, Dkt. Perry Phillips, Ted Hildebrandt

Solomon – Kurudi Misri, Moyo Wageuka Kuwa Sanamu

F. 1. Amani na Kasoro

2. Kipindi cha Mabadiliko -- 1 Wafalme 9:26-10:25 3. Kurudi Misri – 1 Wafalme 10:26-29

Bado tuko chini ya “F.” Tumeangalia “Amani na Dosari,” 1 Wafalme 9:10, hadi 2 na “Kituo cha Kugeuka,” 9:26-10:25. Tuendeleo na “3” chini ya “F.” ambayo nitaiita “Kurudi Misri.”

Sawa, sura ya 10: 26-29 ni sehemu yetu inayofuata. Tunasoma hapo “Sulemani alikusanya magari na farasi; alikuwa na magari 1400 ya vita, na farasi 12,000, ambao aliwaweka katika miji ya magari na pia pamoja naye Yerusalemu. Mfalme akafanya fedha kuwa ya kawaida huko Yerusalemu kama mawe, na mierezi ikawa mingi kama mikuyu katika vilima. Farasi wa Sulemani waliagizwa kutoka Misri na kutoka Kue—wafanyabiashara wa kifalme waliwanunua kutoka Kue. Walileta gari moja kutoka Misri kwa shekeli 600 za fedha na farasi mmoja kwa shekeli 150. Pia waliwauzia wafalme wa Wahiti na Washami.”

Sasa inaonekana kwamba kinachoendelea hapa ni kwamba Sulemani ni mtu wa kati katika biashara ya magari ya kukokotwa na farasi. Aliwanunua farasi kwa shekeli 150 kwa farasi, lakini nadhani kuna mengi zaidi yanayoendelea hapa kuliko mpango wa biashara tu. Kile ambacho Sulemani anafanya ni kufaidika kutokana na kile ambacho leo unaweza kukiita uuzaji wa kimataifa wa silaha na silaha. Hizi zilikuwa silaha za kijeshi - magari ya kukokotwa ya wakati huo yalikuwa mizinga ya leo. Yalikuwa vifaa vya kijeshi. Sulemani alitakiwa kuwa mfalme wa amani lakini anahusika katika biashara hii ya magari ya kukokotwa na farasi. Katika Kumbukumbu la Torati 17 inasema kwamba mfalme hapaswi kujipatia idadi kubwa ya farasi, au kuwafanya watu warudi Misri ili wapate zaidi. Hiyo ni mstari wa 16: “Mfalme hapaswi kujipatia idadi kubwa ya farasi, wala

kuwafanya watu warudi Misri ili wapate zaidi , kwa maana Bwana amewaambia, ‘Msirudi tena kwa njia hiyo.’”

Sulemani hajihusishi tu na biashara hii ya farasi, lakini utaona katika mstari wa 26 alijikusanyia farasi na magari; alikuwa na magari 1400 na farasi 12,000. Nadhani unaweza kuelewa hoja zake. Mataifa jirani yaliyozunguka Israeli yalikuwa na idadi kubwa ya magari na farasi, na inaonekana Sulemani alitaka kuwa na farasi sawa na wale mataifa jirani yalikuwa nao. Lakini nadhani lazima uweke hilo katika mtazamo wa kibiblia. Ukirudi nyuma hadi wakati wa Kutoka, utakumbuka Wamisri waliwafuata Israeli kwa magari na farasi. Waisraeli hawakuwa nao, kwa hivyo walikuwa na hofu sana, bila shaka. Lakini tunajua kilichotokea; jeshi la Wamisri liliangamizwa licha ya ukweli kwamba Waisraeli hawakuwa na msaada kutoka kwa mtazamo wa kijeshi tu. Bwana aliingilia kati. Tulijadili mapema kwamba wakati wa ushindi, Israeli ilishambulia majeshi ambayo yalikuwa na magari na farasi wengi.

Ukiangalia Yoshua 11, unasoma katika mstari wa 4 wa muungano huu wa wafalme, ukiongozwa na Yabini Mfalme wa Hazori ambaye alitoka kwenda kupigana na Yoshua pamoja na majeshi yao yote na idadi kubwa ya farasi na magari ya vita, jeshi kubwa, kama mchanga wa pwani. Lakini tena, Bwana aliwatia wafalme hao mikononi mwa Israeli, ingawa Israeli hawakuwa na magari ya vita na farasi. Ukisoma baadaye katika sura hiyo, kile Waisraeli walichochukua kwa ajili yao wenyewe, huo ni mstari wa 14: “Nyara zote na mifugo ya miji hii na watu wote waliwaua kwa upanga hadi walipowaangamiza kabisa.” Nadhani nilikutaja hapo awali, katika muktadha wa sura hii, Bwana katika tukio hilo alimpa Yoshua maagizo, mstari wa 6: “Msiwaogope kwa sababu ifikapo wakati kama huu kesho nitawatia mikononi mwa Israeli. Mtawakata miguu farasi wao na kuyateketeza magari yao kwa moto.” Ni amri ya moja kwa moja. Bwana hakutaka Waisraeli wakati huo wachukue magari haya na farasi hawa na kuwaunganisha katika jeshi lao wenyewe. Sasa, kwa viwango vya kibinadamu, nadhani unaweza kusema kwamba ni upumbavu, lakini ndivyo Bwana alivyoamuru.

Kumtumaini Bwana ndio Suala Halisi: Nguvu katika Udhaifu

Inaonekana kwangu kwamba nyuma ya hilo kuna wasiwasi kwamba Israeli wamtumaini Bwana badala ya jeshi na nguvu zao wenyewe na nguvu zao wenyewe. Ikiwa Israeli watajenga na jeshi sawa na majeshi ya watu wote wanaowazunguka, bila shaka kutakuwa na mabadiliko na watakuja kuweka tumaini lao kwa usalama wao katika nguvu za kijeshi badala ya Bwana. Na nadhani hoja ni kwamba Bwana hakutaka wafanye hivyo. Alitaka watu wamtumaini yeye pekee. Kwa hivyo Israeli hawakupaswa kujenga kituo cha kijeshi. Ikilinganishwa na watu waliowazunguka, walipaswa kubaki dhaifu, haswa ili wamtumaini Bwana.

Tena, nadhani katika wazo hilo una kanuni inayopitia Maandiko yote. Unaipata hapo katika muktadha huu wa Agano la Kale, lakini Paulo alizungumzia kanuni hiyo hiyo katika 2 Wakorintho 12:10. Anasema, “Ninapokuwa dhaifu, ndipo ninapokuwa na nguvu.” Na nadhani hoja ni kwamba, tunapokuwa hatuna kitu ambacho tunaweza kutegemea na kuweka tumaini letu isipokuwa Bwana, ni katika hatua hiyo hiyo ambapo nguvu za Mungu zinaonekana. Ni wakati tunapokuwa katika hali hiyo tunaishi kwa kutegemea upendo na neema ya Mungu, badala ya rasilimali zetu wenyewe, chochote chetu. Lakini tunapoangalia rasilimali zetu wenyewe na kuweka utegemezi wetu ndani yake, ndipo nguvu za Mungu zinafichwa na kuwa zisizo muhimu kwetu. Kwa hivyo kanuni hiyo inachukua aina nyingi, tofauti nyingi. Unaona katika Maandiko kwamba Mungu kwa kawaida huchagua kutumia kile kisicho na msaada na dhaifu, na hivyo kufanya hivyo ili kuichanganya kile kilicho na nguvu na chenye nguvu.

Lakini ili kurudi kwenye muktadha hapa, Israeli ilipaswa kuwa tofauti na mataifa mengine. Hakupaswa kujenga jeshi; alipaswa kubaki katika uhusiano wa kumwamini Bwana kikamilifu kwa ajili ya usalama wake, na Bwana alihakikisha usalama huo mradi tu wangekuwa watiifu na waaminifu.

Farasi na Magari ya Farasi Katika Maandiko Inaonekana kwamba Israeli

walizingatia amri hiyo kwa muda mrefu. Ukiangalia katika Waamuzi sura ya 4, una marejeleo mengine ya magari ya farasi. Waamuzi 4:3, Sisera Mkanaani alikuja dhidi ya Israeli, na unasoma katika mstari wa 3: “Alikuwa na magari ya farasi 900 ya chuma na akawaonea Waisraeli kwa ukatili kwa miaka 20. Wakamlilia Bwana awasaidie.”

Israeli ilibidi waende dhidi ya Sisera ambaye alikuwa na magari haya 900 ya vita yenye askari wa miguu pekee. Lakini Bwana anasema katika mstari wa 7, “Nitamvuta Sisera, jomadari wa jeshi la Yabini, pamoja na magari yake ya vita na vikosi vyake, hadi Mto Kishoni, na kuwatia mikononi mwako.” Ukisoma simulizi hilo, ndivyo hasa inavyotokea. Na unasoma katika mstari wa 14 na unaofuata: “Debora akamwambia Baraka, ‘Nenda! Hii ndiyo siku ambayo Bwana amemia Sisera mikononi mwako. Je, Bwana hakukutangulia?’ Basi Baraka akashuka hadi Mlima Tabori akifuatwa na watu 10,000. Baraka aliposonga mbele, Bwana akamshinda Sisera na magari yake yote na jeshi lake kwa upanga, naye Sisera akaacha gari lake na kukimbia kwa miguu. Lakini Baraka akawafuatia magari na jeshi hadi Harosheth-hagoyimu. Majeshi yote ya Sisera yakaanguka kwa upanga; hakusalia hata mtu mmoja.”

Ukienda mbali kidogo wakati ufalme utakapoanzishwa, hakuna kumbukumbu kwamba Sauli alikuwa na magari yoyote ya vita. Daudi alikabiliwa na farasi na magari ya vita. Umesoma katika 2 Samweli 8:3, 4, Daudi alipigana na Hadadezeri mwana wa Rehobu mfalme wa Soba alipokwenda kurejesha udhibiti wake kando ya Mto Frati. Daudi aliteka magari yake elfu moja ya vita, wapanda farasi 700, askari 20,000 wa miguu. Alikata mishipa ya miguu ya farasi wote isipokuwa farasi 100 wa magari ya vita. Kwa hivyo Daudi pia hakuwa na nguvu yoyote inayolingana nayo, lakini alimtumaini Bwana, na Bwana akampa ushindi. Kisha, kwa sehemu kubwa, aliangamiza magari hayo yote ya vita na farasi. Aliwaokoa 100 kati yao.

Zaburi ya 20 inatuambia kitu kuhusu jinsi Daudi alivyoyaona mambo haya. Katika Zaburi ya 20 watu wanamgeukia mfalme na kuongeza maombi yao kwenye

ombi la mfalme la ushindi. Na unasoma katika mstari wa 7 ambapo mfalme anazungumza, ambaye bila shaka ni Daudi, anasema: “Wengine wanategemea magari ya vita, wengine farasi, lakini sisi tunalitumainia jina la Bwana Mungu wetu. Wanapigwa magoti kabisa, lakini sisi tunainuka na kusimama imara.” Kwa hiyo Daudi akawakata miguu farasi wote isipokuwa wachache kati ya hao na, labda, aliharibu magari ya vita, kama vile Yoshua alivyofanya.

Kwa hivyo haionekani kama Daudi alipingana na sheria hiyo ya Kumbukumbu la Torati ya mfalme kuhusu kuzidisha farasi. Nguvu yake haikuwa sawa na ile ya mataifa yanayozunguka, lakini mambo yamebadilika hapa. Sulemani ana magari 1400 ya vita na farasi 12,000. Inafanana sana na mataifa yanayozunguka kutoka kwa kile kinachojulikana kuhusu majeshi ya wakati huo. Kwa hivyo nadhani kwa Sulemani kanuni hii si tena "Ninapokuwa dhaifu, ndipo ninapokuwa na nguvu." Anatenda kwa kanuni tofauti, na kanuni ni kwamba ikiwa nina jeshi kubwa la kutosha, basi nina nguvu. Kwa hivyo nadhani Sulemani anachukua moja ya sifa za mfalme wa kidunia. Tena, hiyo ni tabia ambayo ni kinyume cha kile mfalme wa kweli wa agano anapaswa kuwa nacho.

Sulemani anaonyesha mfano hapa unaoendelea na wafalme wote ambao, kwa sehemu kubwa, wanamfuata. Kwa hivyo ukiangalia Isaya sura ya 2, Isaya anasema katika mstari wa 7 na unaofuata: "Nchi yao imejaa fedha na dhahabu; hazina zao hazina mwisho. Nchi yao imejaa farasi; magari yao hayana mwisho. Nchi yao imejaa sanamu; wanainama kwa kazi za mikono yao, kwa kile ambacho vidole vyao vimetengeneza. Kwa hivyo mwanadamu atashushwa chini na mwanadamu atadhiliwa; usiwasamehe." Na hapo tena inavutia unaona kile Isaya anachotaja hapo: fedha na dhahabu, farasi na magari, na sanamu. Haya ndiyo mambo ambayo yanaonyeshwa tena katika sheria hiyo ya mfalme katika Kumbukumbu la Torati 17 ambayo yalikuwa mambo ambayo Israeli ilipaswa kuyaacha. Lakini Sulemani alitaka kuongeza utajiri, kuanzisha jeshi lenye nguvu, na hatimaye yeye pia, akageukia sanamu.

G. Hitimisho – 1 Wafalme 11

1. Kutokuamini kwa Sulemani Mungu: Moyo Uligeuzwa

Sawa, tuendelee kwenye “G,” ambayo ni “Hitimisho”; hiyo ni sura ya 11. Nina mambo mawili madogo ambayo yako kwenye karatasi yako hapo. Moja ni uasi wa Sulemani kutoka kwa Mungu, mstari wa 1 hadi 13. Kwa kuona jinsi Sulemani alivyovunja makatazo mawili katika sheria ya mfalme katika Kumbukumbu la Torati 17 -- kuzidisha farasi na kuzidisha utajiri -- na unapofika kwenye sura ya 11, ni wazi kabisa kwamba alikiuka la tatu pia -- kutozidisha wake. Kwa hivyo ukisoma, “Sulemani aliwapenda wanawake wengi wa kigeni zaidi ya binti Farao: Wamoabu, Waamoni, Waedomu, Wasidoni, na Wahiti. Hawa walitoka katika mataifa ambayo Bwana alikuwa amewaambia Waisraeli 'Msioe nao; maana hakika watawageuza mioyo yenu kuifuata miungu yao.' Hata hivyo, Sulemani aliwapenda sana. Alikuwa na wake 700 wa uzao wa kifalme, masuria 300, na wake zake wakamdanganya.”

Huo ni harem kubwa, kwa upole. Lakini tena, unachokiona ni kwamba ufalme wake unaendana na muundo na desturi za mahakama zingine za Mashariki ya Karibu ya Kale. Inaonekana kwamba kwa sehemu kubwa wanawake hawa walikuwa wanawake wa kigeni, labda wengi wao wakiingizwa katika harem ya Sulemani kuhusiana na ushirikiano wa kisiasa. Lakini inaonekana pia kulikuwa na Wakanaani kwa sababu inasema, "Walitoka katika mataifa ambayo Bwana alikuwa amewaambia Waisraeli 'Msioe.'" Hao walikuwa Wakanaani, ukirudi kwenye Pentateuki. Alikuuka hilo. Na katika mstari wa 2b inasema, "Sulemani aliwashika kwa upendo." Kwa hivyo inaonekana kwamba kuna zaidi ya mpangilio wa kisiasa au kiuchumi hapa. Inashangaza ni mara ngapi katika mstari wa 2 hadi 4, neno "moyo" linatumika - ni mara tano. Bwana anasema, “Hakika wataigeuza mioyo yenu ifuate miungu yao,” na mstari wa 3: “Alikuwa na wake mia saba wa uzao wa kifalme, masuria mia tatu, nao wake zake wakampotosha. Sulemani alipokuwa mzee, wake zake wakampotosha moyo wake ufuate miungu mingine, na moyo wake haukuwa mkamilifu kwa Bwana, Mungu wake, kama moyo wa

Daudi baba yake ulivyokuwa.” Usemi huo mwishoni mwa mstari wa 3, “Wake zake walimpotosha,” kihalisi kwa Kiebrania yaani “Wake zake walimpotosha moyo wake.” Hauonekani katika tafsiri ya NIV. King James Mpya anasema, “Waligeuza moyo wake.” Lakini unaona “moyo” mara tano hapo katika mistari hiyo michache.

Moyo ndio kitovu, au kiini, cha utu wetu. Mithali 4:23 inasema, “Zaidi ya yote, linda moyo wako, maana ndiko chemchemi ya uzima.” Kwa maneno mengine, kile kilichoamuliwa moyoni hujifanyia kazi maishani. Moyo wa mtu unapokuwa sahihi, maisha yataakisi hilo. Lakini kitu kinapopotosha moyo, basi hilo pia litaakisiwa maishani ; na nadhani ndivyo ilivyomtokea Sulemani. Kushindwa kulianza na moyo. Kwa maneno mengine, wake hawa walianza kushawishi mawazo yake na utu wake wa ndani. Chini ya ushawishi wao, alianza kufuata miungu yao ya kipagani na kuwajengea madhabahu.

Unapoendelea mbele zaidi, na unasoma mstari wa 5, “Alimfuata Ashtorethi, mungu wa kike wa Wasidoni, na Moleki, mungu chukizo wa Waamoni. Basi Sulemani akafanya yaliyo mabaya machoni pa BWANA; hakumfuata BWANA kikamilifu kama Daudi baba yake alivyofanya.” Akawafanyia vivyo hivyo wake zake wote wa kigeni, waliofukiza uvumba na kutoa dhabihu kwa miungu yao.” Kwa hiyo akaanza kujenga madhabahu hizi kwa ajili ya miungu ya kipagani. Husomi waziwazi kwamba Sulemani mwenyewe alileta dhabihu kwenye madhabahu hizo, lakini kile alichofanya, nadhani, kilikuwa kikubwa vya kutosha. Aliipa ibada ya kipagani mahali halali karibu na hekalu, mashariki mwa Yerusalemu, na hiyo ni ukiukaji wa moja kwa moja wa amri za agano zilizosema kwamba madhabahu zote za kipagani katika nchi zinapaswa kuharibiwa. Badala ya kuziharibu, anaandaa ujenzi wake.

Hapo ndipo unapoona kwamba kumekuwa na mabadiliko makubwa katika maisha ya Sulemani kutoka siku zake za awali. Mstari wa 9 unasema, “BWANA akamghadhibikia Sulemani kwa sababu moyo wake umegeuka mbali na BWANA, Mungu wa Israeli, aliyemtokea mara mbili.” Moyo wake ulikuwa umegeuka mbali

na BWANA, Mungu wa Israeli.

Mstari wa 4 unasema, “Moyo wake haukuwa mkamilifu kwa BWANA, Mungu wake, kama moyo wa Daudi baba yake ulivyokuwa.” Inashangaza kwamba neno la Kiebrania hapo, “moyo wake haukuwa mkamilifu,” kwa wale ambao mmewahi kuwa na Kiebrania, ni *shalem*, hiyo ni mzizi sawa na “shalom,” na mzizi sawa na jina la Sulemani. Neno la msingi la mzizi ni neno *shalem* . Naam, sijui kama ni la makusudi, lakini nadhani hoja ni kwamba mzizi unamaanisha kuwa kamili, timamu, au mzuri, na wenye upatano. Una wazo la kutokuwepo kwa ugomvi.

Hakika, mapema katika ufalme wa Sulemani, ufalme wake uliakisi amani kwa maana ya kutokuwepo kwa ugomvi, ukamilifu, utimamu, na ukamilifu. Kwa hivyo unaweza kusema jina la Sulemani, ambalo linahusiana na neno hilo la msingi, linawakilisha dhamira yake, au kazi yake, kuleta hali hizo za ukamilifu na kutokuwepo kwa ugomvi. Alipaswa kutawala kwa njia ambayo ingeunda hali nzuri, ufalme wa amani; lakini sasa moyo wake si mzuri tena, *shalem*; haujajitolea kikamilifu kwa Bwana, kwa hivyo maelewano na amani moyoni mwake vimetoweka. Na nadhani kwamba hapo, mgawanyiko huo unapoingia moyoni mwake, unafanya kazi yenyewe na kuleta mgawanyiko na ugomvi katika ufalme pia.

Onyo la Mungu - 1 Wafalme 9:4 Tena, hilo si jambo linalotokea mara moja, halikutokea ghafla, ilikuwa mchakato. Jambo moja lilisababisha lingine. Bwana alikuwa amemtokea Sulemani (tunaweza kuangalia kifungu hicho katika sura ya 9) na kumwonya. Angalia 9:4: “Ukienda mbele zangu kwa uaminifu kwa uadilifu wa moyo na unyofu, nitaimarisha kiti chako cha enzi milele kama nilivyomwahidi Daudi; lakini ukigeuka, nitawakatilia mbali Israeli kutoka katika nchi,” na kadhalika. Alikuwa ameonywa kuhusu hilo, lakini haikusikilizwa.

Ili utakaporudi kwenye sura ya 11 na kuangalia mstari wa 11: “Bwana akamwambia Sulemani, ‘Kwa kuwa huu ndio mtazamo wako, wala hukushika

agano langu na amri zangu nilizokuamuru, hakika nitaaurarua ufalme kutoka kwako, na kumpa mmoja wa walio chini yako.” Bwana akasema, “Hukushika agano langu na amri zangu.” Hilo ni wazi kabisa. Sulemani alishindwa kuwa mfalme wa kweli wa agano. Unaona kwamba baada ya kuwaoa wanawake hawa wengi, moyo wake ulipotoshwa, kisha akatoa ibada ya miungu ya kipagani.

2. Adui za Sulemani – 1 Wafalme 11:14-25 Hilo linatuleta kwenye nambari “2” chini ya hitimisho hili, na hiyo ni “Adui za Sulemani, mstari wa 14 hadi 25, sura ya 11.” Katika sehemu hii unapata ishara iliyotolewa ya kutofurahishwa na Bwana na Sulemani, na ishara hiyo iko katika shughuli za wapinzani hawa. Wa kwanza ni Hadadi Mwedomi, mstari wa 14: “Kisha BWANA akamwinua adui dhidi ya Sulemani, Hadadi Mwedomi, kutoka ukoo wa kifalme wa Edomu .” Tunasoma kuhusu mtu huyu kwamba wakati wa Daudi, alikuwa amekimbia kutoka Edomu na kukimbilia Misri na kwa kweli, akaoa, katika familia ya Farao wa Misri. Katika hatua hii amerudi kutoka Misri hadi Edomu na anataka kulipiza kisasi kwa Israeli kwa sababu Daudi alikuwa amewashinda Waedomu. Huo ulikuwa adui mmoja, basi, ambaye Bwana alimfufua dhidi ya Sulemani kama ishara ya kutofurahishwa kwake.

Wa pili ni Rezoni mwana wa Eliada, ambaye unasoma katika 1 Wafalme 11, mstari wa 23: “Mungu akamwinua adui mwingine dhidi ya Sulemani, Rezoni mwana wa Eliada, aliyemkimbia bwana wake Hadadezeri mfalme wa Soba.” Akachukua udhibiti wa Damasko, na unasoma katika mstari wa 25 kwamba Rezoni alikuwa adui wa Israeli muda wote Sulemani alipokuwa hai. Sasa Damasko, bila shaka, iko kaskazini. Kwa namna fulani Edomu iko kusini-mashariki. Kwa hivyo katika pande mbili, unaweza kusema, Sulemani alikuwa na maadui. Damasko, ambapo Rezoni alikuwa, ilibaki kuwa adui wa Israeli katika historia yote, ilikuwa chanzo cha mapambano kila wakati. Inabaki hivyo leo. Damasko na Israeli bado hazipatani. Sasa, nadhani kuibuka kwa wapinzani hao wawili katika nyakati za Sulemani kunaonyesha kwamba mambo si sawa katika

Israeli.

Kanuni ni kwamba Sulemani anapoweka nafasi kwa sanamu, basi Bwana anaweka nafasi, unaweza kusema, kwa maadui wa Israeli kuanza kuweka shinikizo kwa Israeli. Anazitumia, kana kwamba, dhidi ya watu wake mwenyewe. Unaona hilo mara kwa mara katika historia ya Israeli ambapo Bwana atatumia taifa la kipagani kuleta hukumu kwa watu wake mwenyewe. Baadaye anawatumia Wababeli na Waashuri.

Kuinuka kwa Mfalme Bora wa Kimasihi Sawa, nadhani tutasimama wakati huo. Hilo linatuleta mwisho wa ufalme wa Sulemani. Nimetumia muda mwingi kwa Sulemani kwa sababu nadhani ufalme wa Sulemani unaweka msingi kwa wafuasi wote katika vitabu vya Wafalme. Unaona kutoka kwa Sulemani kwamba ingawa Mungu amempa Daudi ahadi yake ya nasaba ya milele, na kulikuwa na matarajio makubwa kwa Sulemani, kwamba Sulemani hakuweza kuishi kulingana na wazo hilo la mfalme huyo wa agano na kwamba kuna dosari katika ufalme wake . Mambo hayo yatakuwa dhahiri zaidi na mazito zaidi, na karibu haiwezekani, unaweza kusema, kwamba hukumu za agano za kitabu cha Kumbukumbu la Torati zititimizwa. Kisha mwelekeo huo unapoanza, ni katika muktadha huo ambapo wazo la Kimasihi la mfalme wa kweli wa agano linaibuka, hasa miongoni mwa manabii Isaya na Yerima, na manabii wengine. Wanawafanya Israeli wasiwaangalie sana watawala hawa wa kibinadamu, wa kidunia, bali hatimaye watazame wakati ambapo Mungu mwenyewe atakuja na kuketi kwenye kiti cha enzi cha Daudi, kama mwana wa Daudi, na kuanzisha ufalme huo.

Sawa, tuache hapa. Tutaendelea hadi Kirumi II wiki ijayo, na natumai tunaweza kufikia nasaba ya Omri na Ahabu wiki ijayo, lakini itabidi tuone jinsi mambo yatakavyokuwa.

Hariri ya mwisho na Dkt. Perry Phillips
Imesimuliwa tena na Dkt. Perry Phillips